

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2544 – 2554

INFLUENCING FACTORS OF THE ELECTION OF MEMBERS OF PARLIAMENT IN PATHUMTHANI PROVINCE DURING THE YEAR 2001 - 2011

กมลลิตี ไปด้วย¹ และธำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (feem.pimnalini@gmail.com)

² คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (thamrongsakpetch@gmail.com)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2544-2554 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แยกออกเป็น 3 กลุ่ม (1)สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปทุมธานี (2)ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปทุมธานี (3)ข้าราชการ เจ้าหน้าที่รัฐ และนักการเมืองท้องถิ่น โดยใช้การศึกษายกเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึก และทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการตีความข้อมูล การเปรียบเทียบข้อมูล พร้อมทั้งการสร้างข้อสรุป

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2544-2554 สามารถจำแนกปัจจัย ได้ดังนี้ 1)ปัจจัยพรรคการเมือง พบว่า นโยบายพรรคและภาพลักษณ์ของพรรคการเมือง นั้นมีผลต่อการเลือกตั้งในเขตพื้นที่ อย่างมาก เพราะ ประชาชนส่วนใหญ่ชอบที่ตัวนโยบายของพรรค ที่เข้าถึงกลุ่มคนในพื้นที่ เพราะคิดว่านโยบายนี้จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อพวกเขา 2)ปัจจัยด้านบทบาทผู้นำทางการเมือง พบว่า ก่อนที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเขตจังหวัดปทุมธานี ส่วนใหญ่แล้วสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เคยมีบทบาททางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับจังหวัด มาก่อน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงถือว่าบทบาทและผลงานในอดีตของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น มีผลให้ประชาชน ตัดสินใจเลือกเข้ามาดำรงตำแหน่ง เป็นอย่างมาก 3)ปัจจัยด้านเครือข่ายทางการเมือง และระบบอุปถัมภ์ พบว่า ส่วนใหญ่แล้วเวลาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หาเสียง จะลงพื้นที่ด้วยตัวเอง แล้วก็จะมียุทธศาสตร์สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นักการเมืองท้องถิ่น และนักธุรกิจ ที่สนิทสนมกันเป็นการส่วนตัว เข้ามาให้การสนับสนุนและช่วยเหลือ ในการลงพื้นที่หาเสียง 4)ปัจจัยด้านการเลือกตั้ง พบว่า ยุทธศาสตร์หรือยุทธวิธีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปทุมธานี ใช้กัน คือ การแจกใบปลิว การขึ้นรถแห่ประชาสัมพันธ์หาเสียงให้ประชาชนไปลงคะแนน และการลงพื้นที่ในเขตของตนเองโดยการเคาะตามประตูบ้าน เพื่อพบปะประชาชน และปราศรัยนโยบายของพรรค ถือว่ามีผลให้ประชาชนเลือกลงคะแนนให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อยู่พอสมควร

คำสำคัญ: ปัจจัย, การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร, จังหวัดปทุมธานี

ABSTRACT

This research purpose to study the factors that have affected to the Election of Members of Paliament, Pathumthani since 2001 – 2011 is the quality research. The sample of research divided to 3 parts (1) the members of Paliament, Pathumthani (2) the candidates of the members of Paliament, Pathumthani (3) the officials, the state authorities, and the local politicians that study from the documents, the interviewing and analyze by Data interpretation, comparing information and conclusion.

The result of research found that the factors which has affected to the Election of Members of Paliament, Pathumthani since 2001 – 2011 could divide in the factors (1) Political party found that the policy and image of political party has the huge impact to the election because the most of people like the policy of party that approach the local people who think that the policy will provide the most benefit to them. (2) The role of the political leader found that before the candidates were register, they had role the both of local and province as the village headman, the member of Provincial Administrative. It is assumed that these roles are effective to the people decision choose them. (3) The network of political and host system found that the members will walk in by themselves and got the support from the local politician, the businessman to get more reliabilities. (4) Election found that the strategies that the members of Parliament is the leaflet, the public relations, and walk in their area to talk and tell their policy to the local people.

Keywords: Factors, Election of Members of Parliament, Pathumthani Province

1. บทนำ

การเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตยในปี พ.ศ.2475 ซึ่งกฎหมายดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะสร้างระบบการเมืองแบบใหม่ที่เน้นให้ประชาชนนั้นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง โดยประชาชนนั้นมีอำนาจในการเลือกสรรผู้แทนของตนเองเพื่อที่จะเข้าไปทำหน้าที่แทนตนเองในการกำหนดนโยบายสาธารณะแทนตนเองในระดับชาติและระดับท้องถิ่นต่อไป (พรชัย เทพปัญญา, 2549, น. 1) ซึ่งที่ผ่านมานั้นประเทศไทยได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นทั้งแบบทางตรงและทางอ้อมรวมแล้ว 27 ครั้ง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 นั้นเกิดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาระบบของการเมืองไทยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อเปลี่ยนการเมืองของนักการเมืองเป็นการเมืองของพลเมือง โดยการเพิ่มสิทธิเสรีภาพให้พลเมืองมีส่วนร่วมมากขึ้น ถือได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนอย่างแท้จริง เพราะได้เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น โดยรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้กำหนดสิทธิเสรีภาพให้ประชาชนนั้นสามารถเข้ามามีบทบาทที่สำคัญในการบริหารจัดการในพื้นที่ท้องถิ่นตนเอง จึงทำให้ระบบการเมือง และระบบราชการมีความสุจริตและมีความชอบธรรมในการใช้อำนาจและเพิ่มอำนาจเมืองในการควบคุมการใช้อำนาจในทุกระดับอย่างครอบคลุม ดังนั้นรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงถือได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดพรรคการเมืองที่เข้มแข็งขึ้นทำให้รัฐบาลมีเสถียรภาพ นายกรัฐมนตรีมีภาวะความเป็นผู้นำเพื่อแก้ปัญหาบ้านเมืองได้อย่างแท้จริงมีประสิทธิภาพ ดังนั้นรัฐธรรมนูญ ปี 2540 นั้นจึงถือได้ว่าเป็นตัวแปลงที่สำคัญที่ทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงได้ชัดเจนขึ้นว่าช่วงเวลาหรือภาพรวมของการเลือกตั้ง

ในจังหวัดปทุมธานีนั้นเป็นอย่างไรการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละครั้ง จึงจะต้องมีปัจจัยในหลายๆด้าน เพื่อนำมาพิจารณาประกอบกับการตัดสินใจในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

จังหวัดปทุมธานี นับได้ว่าเป็นจังหวัดในเขตปริมณฑลที่มีความใกล้ชิดเป็นอย่างมากกับกรุงเทพมหานคร หรือถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของกรุงเทพมหานคร ทั้งในแง่ภูมิศาสตร์ สภาพเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมุ่งศึกษาในจังหวัดปทุมธานี เพื่อทำความเข้าใจบริบทหรือลักษณะของเมืองขนาดใหญ่ และทำความเข้าใจในตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของจังหวัดปทุมธานี ในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2544 – 2554

3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2544 – 2554” การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการเก็บรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาลักษณะข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ของจังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ 12 คน เป็นการสัมภาษณ์บุคคลในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ คือ

- 1) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 5 คน
- 2) ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 4 คน
- 3) ข้าราชการ เจ้าหน้าที่รัฐและนักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 3 คน

โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการการตีความข้อมูล การเปรียบเทียบข้อมูล พร้อมทั้งการสร้างข้อสรุป

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัย ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2544-2554 มีอยู่ด้วยกัน 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2544 – 2554

หลังจากมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ฉบับปี 40 ก็ได้มีการเลือกตั้งกันครั้งแรก เมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2544 โดยรัฐธรรมนูญฉบับนี้ถือได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญในยุคของการปฏิรูปการเมืองเพื่อที่จะให้การเมืองไทยนั้นได้มีความทันสมัยมากขึ้น จึงทำให้การเลือกตั้งในช่วงปี 2544 เป็นการเกิดปรากฏการณ์ใหม่ทางการเมืองขึ้นในช่วงนั้น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2544 นั้น เป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2544 โดยสาเหตุมาจากที่ นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ได้ประกาศยุบสภา เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2543 นับว่าเป็น การเลือกตั้ง ส.ส. ครั้งแรกในระบบใหม่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งแบ่งเป็นระบบบัญชีรายชื่อ 100 คน และแบบแบ่งเขตเลือกตั้งอีก 400 คน ภายใต้การกำกับดูแลและจัดการเลือกตั้งของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อ 6 มกราคม พ.ศ.

2544 จังหวัดปทุมธานีนั้น ได้มีผู้ลงสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดปทุมธานี ทั้งหมด 5 เขตเลือกตั้ง

ตารางที่ 1 รายชื่อผู้ที่ได้รับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต จังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2544 จำนวน 4 คน

เขต	รายชื่อ	พรรค
1	นายสุรพงษ์ อึ้งอัมพรวิไล	พรรคไทยรักไทย
2	นายเอกพจน์ ปานแย้ม	พรรคประชาธิปัตย์
3	ว่าที่ร้อยตรีสุเมธ ฤทธากณี	พรรคไทยรักไทย
4	นายลิขิต หมู่ดี	พรรคไทยรักไทย

การเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 21 วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 ได้เกิดการเลือกตั้งขึ้น เพราะครบวาระ 4 ปี ของสภาผู้แทนราษฎรชุดที่ได้รับการเลือกตั้งมาเมื่อ พ.ศ. 2544 โดยในวันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2548 จึงได้เกิดการเลือกตั้งขึ้น เนื่องจากจากสภาฯ อยู่ครบวาระ ซึ่งการเลือกตั้งครั้งนี้ถือว่าการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 2 ของการใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 จึงทำให้รูปแบบและเขตเลือกตั้งไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อ วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 จังหวัดปทุมธานีนั้น ได้มีผู้ลงสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 18 คน จากทั้งหมด 5 เขตเลือกตั้ง

ตารางที่ 2 รายชื่อผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2548

เขต	ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง	พรรค
เขต 1	นายสุรพงษ์ อึ้งอัมพรวิไล	ไทยรักไทย
เขต 2	นายเอกพจน์ ปานแย้ม	ชาติไทย
เขต 3	นายวรัญญู เทพหัสติน ณ อยุรยา	ไทยรักไทย
เขต 4	นาย ลิขิต หมู่ดี	ไทยรักไทย
เขต 5	นาย ชูชาติ หาญสวัสดิ์	ไทยรักไทย

วันที่ 26 ตุลาคม 2550 คณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้มีมติแบ่งเขตเลือกตั้ง ส.ส. แบบแบ่งเขตจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดจะมีและจำนวนเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด มี 400 คนจาก 76 จังหวัด

ตารางที่ 3 รายชื่อผู้ที่ได้รับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต จังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2550 จำนวน 6 คน

เขต	ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง	พรรค	คะแนน
1	นาย เอกพจน์ ปานแย้ม (ถูกตัดสิทธิ์)	ชาติไทย	93,672
	ชนากานต์ ยืนยง (แทน)	ประชากร	
	นาย สุรพงษ์ อึ้งอัมพรวิไล	พลังประชาชน	86,242
	นาย สุทิน นพชา	พลังประชาชน	76,555
2	นางสาว พรพิมล ธรรมสาร	พลังประชาชน	94,393
	ว่าที่ ร.ต.สุเมธ ฤทธาคนี	พลังประชาชน	86,102
	นาย ชูชาติ หาญสวัสดิ์	พลังประชาชน	80,067

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 จังหวัดปทุมธานีได้มีการแบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 6 เขต

ตารางที่ 4 รายชื่อผู้ที่ได้รับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต จังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2550 จำนวน 6 คน

เขต	ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง	พรรค	คะแนน
1	นายสุทิน นพจำ	เพื่อไทย	49,151
2	นายสุรพงษ์ อึ้งอัมพรวิไล	เพื่อไทย	42,258
3	นายสมศักดิ์ ใจแค้ว	เพื่อไทย	37,023
4	นางสาวพรพิมล ธรรมสาร	เพื่อไทย	36,374
5	ว่าที่ ร้อยตรีสุเมธ ฤทธาคนี (ลาออก)	เพื่อไทย	49,524
6	นายเกียรติศักดิ์ ส่องแสง (แทน)	ประชาธิปัตย์	34,221
	นายชูชาติ หาญสวัสดิ์	เพื่อไทย	41,723

ส่วนที่ 2 ปัจจัยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2544 – 2554

ปัจจัย ปัจจัยพรรคการเมือง นโยบายพรรค ภาพลักษณ์ของพรรค และตัวหัวหน้าพรรค มีผลต่อการเลือกตั้งในเขตพื้นที่นั้นๆอย่างมาก เพราะ ประชาชนส่วนใหญ่ชอบที่ตัวนโยบายของพรรคที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุด

ปัจจัยด้านบทบาทผู้นำทางการเมือง ก่อนที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตจังหวัดปทุมธานี ส่วนใหญ่แล้วสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เคยมีบทบาททางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับจังหวัด มาก่อน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่จะช่วยเหลือประชาชนได้ จึงถือว่าบทบาทและผลงานในอดีตของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และส่วนใหญ่จะเป็นคนพูดจริงทำจริง ช่วยเหลือประชาชนได้ทุกงานไม่ว่าจะเป็นงานราษฎรหรืองานหลวงก็ไปช่วยหมด นั่นถือว่าเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลให้ประชาชนตัดสินใจเลือกเข้ามาดำรงตำแหน่ง เป็นอย่างมาก

ปัจจัยด้านเครือข่ายทางการเมือง และระบบอุปถัมภ์ พบว่า ส่วนใหญ่แล้วเวลาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หาเสียง จะลงพื้นที่ด้วยตัวเอง แล้วก็จะมียุทธศาสตร์หรือยุทธวิธีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปทุมธานี ใช้กัน คือ ท้องถิ่น และนักธุรกิจ ที่สนิทสนมกันเป็นการส่วนตัว เข้ามาให้การสนับสนุนและช่วยเหลือ ในการลงพื้นที่หาเสียง

ปัจจัยด้านการเลือกตั้ง พบว่า ยุทธศาสตร์หรือยุทธวิธีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปทุมธานี ใช้กัน คือ ป้ายโฆษณา การแจกแผ่นพับ ใบปลิว การขึ้นรถแห่ประชาสัมพันธ์หาเสียงให้ประชาชนไปลงคะแนน และการลงพื้นที่ในเขตของตนเองโดยการเคาะตามประตูบ้าน เพื่อพบปะประชาชน และปราศรัยนโยบายของพรรค ถือว่ามีผลให้ประชาชนเลือกลงคะแนนให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การอภิปรายผล

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี พ.ศ.2544-2554 มีปัจจัยที่สามารถนำมาอภิปรายร่วมกับแนวคิด ทฤษฎีได้ เรียงลำดับจากความสำคัญได้ดังนี้

1) ด้านพรรคการเมือง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี พ.ศ.2544 – 2554 พบว่า พรรคจะมีนโยบายของแต่ละพรรค มีผลงานที่ปรากฏให้เห็นมาก่อน และได้รับความนิยมนำมาทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตจังหวัดปทุมธานี ที่เข้ามาสมัครเป็นสมาชิกพรรคบางส่วน พรรคจะเป็นผู้ทาบทามเข้ามา บางส่วนเข้ามาสมัครด้วยตนเองโดยจะดูจากผลงาน นโยบายและมีอุดมการณ์เดียวกัน ที่คิดว่าจะมีผลต่อการที่ประชาชนจะตัดสินใจเลือก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (ขจิตกัย บุญพัฒน์, 2510 : น.191) ได้อธิบายว่า นโยบายพรรคการเมืองย่อมมีความสำคัญต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของพรรคการเมืองเป็นอย่างมาก เพราะนโยบายจะเป็นแนวทางในการตัดสินใจเบื้องต้นอย่างกว้างๆ เพื่อโฆษณานโยบายของพรรคการเมืองของคนให้ประชาชนได้มองเห็นถึงความสำคัญอยู่ตลอดเวลา เพื่อหวังจะได้เป็นรัฐบาลในอนาคต นโยบายพรรคการเมืองจึงเป็นการแสดงออกถึงแนวทางของพรรคการเมืองว่าจะใช้แนวทางดำเนินการไปทางใด และอย่างไร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของพรรคการเมืองและสนองตอบต่อความต้องการของประชาชน

2) ด้านบทบาทผู้นำทางการเมือง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี พ.ศ.2544 – 2554 พบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก่อนที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตจังหวัดปทุมธานีนั้น ส่วนใหญ่เคยมีบทบาททางการเมืองระดับท้องถิ่น และระดับจังหวัดมาก่อน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกองกำกับการบริหารส่วนจังหวัด มีความน่าเชื่อถือ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เป็นบุคคลที่สามารถช่วยเหลือประชาชน ได้ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2539, น.139-145) ที่กล่าวไว้ว่า คุณสมบัติของการเป็นนักการเมืองที่ดี ต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีคุณวุฒิที่จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารประเทศชาติ ทำงานเพื่อส่วนรวมด้วยความเสียสละไม่เห็นแก่ตัว มีลักษณะพื้นฐานของการดำเนินชีวิตแบบเสมอต้นเสมอปลาย มีประวัติดี มีการดำเนินชีวิตตั้งแต่อดีตที่โปร่งใสทั้งในชีวิตหน้าที่การงานและชีวิตส่วนตัว

3) ด้านเครือข่ายทางการเมือง และระบบอุปถัมภ์ ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี พ.ศ.2544 – 2554 พบว่า ส่วนใหญ่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นเป็นนักเมืองท้องถิ่นมาก่อน จึงมีความคุ้นเคยกับประชาชนในพื้นที่ มีการไปมาหาสู่กัน พบปะพูดคุยปัญหาทับกันในพื้นที่ และช่วยเหลืองานบุญต่างๆ รวมทั้งช่วยเหลือชาวบ้านในเขตที่ได้รับการเดือดร้อน ซึ่งผู้สมัครลงแข่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตจังหวัดปทุมธานี จะมีเครือข่ายทาง

การเมือง ทั้งเครือข่าย ผู้นำท้องถิ่น และกลุ่มนักธุรกิจ ที่เข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนทางการหาเสียงให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งสอดคล้องกับ สนิท สมักรการ (2533, น.25) ที่บอกว่า เป็นลักษณะของความสัมพันธ์ทางสังคมประการหนึ่งซึ่งแต่ละฝ่าย บทบาท หน้าที่ และความคาดหวังต่อกันบางประการ ซึ่งเป็นที่รับรู้หรือยอมรับกันตามธรรมเนียมประเพณีหรือวัฒนธรรมของสังคม หรือกลุ่มผลประโยชน์ที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

4) ด้านการเลือกตั้ง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี พ.ศ.2544 – 2554 พบว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้ใช้ยุทธวิธีในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่คล้ายกัน คือ ทั้งการเดินแจกใบปลิว ลงพื้นที่พบปะประชาชน ปราศรัยชี้แจงถึงนโยบายของพรรค ขึ้นรถแห่ปราศรัยหาเสียง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เฟียงกมล มานะรัตน์ ที่กล่าวว่า ยุทธวิธีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่ดีจะนำไปสู่การชนะในการเลือกตั้ง กระบวนการหรือยุทธวิธีในการหาเสียงเพื่อให้ได้เปรียบคู่แข่งหรือชนะ ในการเลือกตั้ง คือ รูปแบบที่เปิดเผยและถูกกฎหมาย เช่น การปราศรัยหาเสียง การเดินเคาะประตูบ้าน การประชาสัมพันธ์ ดังนั้นจะเห็นว่า ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปทุมธานี ได้ใช้ยุทธวิธีในการรณรงค์หาเสียง ในเลือกตั้งที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

ข้อเสนอแนะในการนางานวิจัยนี้ไปใช้ประโยชน์

1. พรรคการเมืองควรปรับปรุงบทบาทของพรรคให้ประชาชนสนใจ และเชื่อถือในตัวพรรคมากขึ้น
2. บทบาทผู้นำ ควรมีคุณสมบัติเด่นชัด และมีจุดเด่น กล่าวคือ กล่าวตัดสินใจ มีความน่าเชื่อถือเป็นที่ยอมรับของประชาชนส่วนมาก
3. เครือข่ายทางการเมือง และระบบอุปถัมภ์ ควรเป็นกลุ่มที่ทำประโยชน์ต่อชุมชน มีชื่อเสียงและผลงานในพื้นที่เด่นชัด เพื่อเป็นฐานสนับสนุนในการหาเสียงที่มีประสิทธิภาพ
4. ด้านการเลือกตั้ง ควรมีกฎหมายข้อบังคับเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ชัดเจน และเที่ยงตรงในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี พ.ศ.2544-2554 มีอยู่ 4 ปัจจัย ดังนี้

- 1) ปัจจัยพรรคการเมือง นโยบายพรรคที่ดีสามารถปฏิบัติได้จริง และภาพลักษณ์ของพรรคการเมือง ผลงานพรรคและตัวหัวหน้าพรรค นั้นมีผลต่อการเลือกตั้งในเขตพื้นที่เป็นอย่างมาก
- 2) ปัจจัยด้านบทบาทผู้นำทางการเมือง ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตจังหวัดปทุมธานีส่วนใหญ่แล้ว เคยมีบทบาททางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับจังหวัดมาก่อน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงมีผลให้ประชาชน ตัดสินใจเลือกเข้ามาดำรงตำแหน่งอย่างมาก
- 3) ปัจจัยด้านเครือข่ายทางการเมือง และระบบอุปถัมภ์ ส่วนใหญ่แล้วสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะมีกลุ่มเครือข่ายทางการเมืองของตนเองกันทุกคนเพื่อช่วยในการสนับสนุนและช่วยเหลือในการหาเสียง เช่น ครอบครัว ผู้นำท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่น และนักธุรกิจ จึงถือว่ากลุ่มมีผลให้ประชาชนตัดสินใจเลือกผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่พอสมควร

4) ปัจจัยด้านการเลือกตั้ง ยุทธศาสตร์ และยุทธวิธีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปทุมธานี ใช้กัน คือ การลงพื้นที่รณรงค์หาเสียงด้วยตัวเองอย่างสม่ำเสมอ มีการคิดป้ายโฆษณา การแจกแผ่นพับ ใบปลิว การขึ้นรถแห่ประชาสัมพันธ์หาเสียง จึงถือว่ายุทธศาสตร์ และยุทธวิธีนี้มีผลให้ประชาชนเลือกลงคะแนนให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อยู่พอสมควร

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1.ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี ในเชิงปริมาณ เพื่อที่จะได้เนื้อหาที่แน่นขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2539). อนาคตผู้นำการเมืองไทยในสองทศวรรษหน้า. กรุงเทพฯ: ชัคเชสมิเดีย.
- ขจิตกัย นุรุษพัฒน์. (2511). การเมืองและพรรคการเมืองของไทยนับแต่ยุคแรกถึงปัจจุบัน. พระนคร: โอเดียนสโตร์.
- เพียงกมล มานะรัตน์. (2547). การเมืองเรื่องการเมืองเลือกตั้ง : ศึกษากรณีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีของเทศบาลนครเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2547. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มันเสริมฐ์ ไตรชลาสินธุ์. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรี ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550. สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รองศาสตราจารย์พรชัย เทพปัญญา. (2549). นักการเมืองถิ่นจังหวัดปทุม. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- สนิท สมักรการ. (2534). วัฒนาการทางวัฒนธรรมของสังคมไทย. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์.